

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: חורף תשפ"ה, 2025
מספר השאלון: 011281
קובץ: תשובות סופיות

עברית: הבנה, הבעה ולשון

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שלוש שעות.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני חלקים.
חלק ראשון – הבנה והבעה – 50 נקודות
חלק שני – לשון – 50 נקודות
פרק א: שם המספר ואותיות השימוש
פרק ב: תחביר / פרק ג: מערכת הצורות – יש לבחור באחד הפרקים
סך הכול – 100 נקודות
ג. חומר עזר מותר בשימוש: דף עזר (נספח 2).
- ד. הוראה מיוחדת: יש לענות על השאלות בגוף שאלון זה לפי ההוראות.
שימו לב: בסוף הבחינה מצורפים דפי טיוטה. אין להוסיף דפים אחרים למחברת הבחינה.
השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.
נספחים: נספח 1 – מאמרים; נספח 2 – דף עזר.

בהצלחה!

תשובות סופיות

חלק ראשון – הבנה והבעה

שאלה 1

ד. הקשבה היא מיומנות חשובה בתקשורת בין אנשים.

שאלה 2

א. מספר התגובה: 3

ציטוט: "מן המקשיב נדרשים לא רק קשב רב, אמפתיה, רצון להיטיב ומיומנות תקשורת, אלא גם יכולת להקשיב לדובר בלי לשפוט את דבריו." (פסקה ד)
אפשר גם: "דבר נוסף שכדאי לאמץ הוא להקשיב מתוך כוונה להיטיב לדובר ולמתן את הנטייה לשפוט את הדובר." (פסקה ז) או: "כדי להקשיב רכשו מיומנויות: נסו ליצור קשר עין עם הדובר, היאזרו בסבלנות עד שהוא יסיים את דבריו, הביעו רגישות ואמפתיה לדבריו..." (פסקה ח)

ב. (יש לבחור שתיים מן השלוש).

תגובה 1: במקום להקשיב לכאב של הדובר, המקשיב ממחר להזדהות ומספר על עצמו ועל חוויותיו ("גם אני פוטרתי"), וכך מטה את השיחה אליו (על פי מאמר 2, פסקה ז).
תגובה 2: המקשיב שיפוטי כלפי הדובר ונוזף בו ("אתה צריך לגלות יותר אחריות"), ואילו הקשבה מיטיבה מחייבת להקשיב בלי לשפוט (על פי מאמר 1, פסקות ד, ז; מאמר 3, פסקות ב, ג).
תגובה 4: המקשיב ממחר להציע פתרונות ולתת עצות בלי שהתבקש לעשות זאת, במקום להקשיב לדובר (על פי מאמר 3, פסקה ג).

שאלה 3

"עם זאת אם המיומנויות האלה ייושמו באופן טכני בלבד, הן לא בהכרח יביאו להקשבה מיטיבה."

שאלה 4

התרומה: ההקשבה יכולה לגרום לאדם שעזמו או מדברים לשנות את עמדותיו.
ההסבר: על פי מאמר 2, כשאדם מרגיש שמקשיבים לו באמת, הוא מרגיש צורך להקשיב לנו באותו האופן (עקרון ההדדיות) ולשקול ברצינות את עמדתנו. על פי מאמר 3, ההקשבה לעמדתו של האחר נותנת לו הזדמנות לבדוק את עמדתו ולחשוב עליה שוב.

שאלה 5 – סקירה לדוגמה

הקשבה מיטבית: מכשולים ויתרונות

הקשבה היא אחת המיומנויות החשובות בתקשורת בין בני אדם, אך בפועל היא אינה מובנת מאליה. בסקירה זו יוצגו הסיבות לכך שהקשבה מיטבית אינה מתאפשרת תמיד, וכן היתרונות שהיא מעניקה לדובר.

סיבה אחת היא מעמדה הנמוך של ההקשבה: היא נתפסת כפעולה פסיבית וכעמדה של חולשה, ולכן היא מחייבת את המקשיב לוותר על עמדת כוח (קסטרו, 2015). סיבה נוספת היא הקושי להתרכז: בעידן הדיגיטלי אנו רגילים לפצל את הקשב ולהתעסק בטלפון בזמן שיחה, אף שאי אפשר להקשיב באמת ובו בזמן לעסוק בדבר אחר (קסטרו, 2015; מרגלית, 2024). זאת ועוד, מקשיבים רבים מתמקדים בעצמם: הם מכינים בראשם את תגובתם, מספרים על חוויותיהם או מנצלים את השיחה לקידום עצמי (מרגלית, 2024).

עם זאת, כאשר הקשבה מיטבית מתאפשרת, הדובר מרוויח רבות. היא נוסכת בו ביטחון, משרתת לו שדבריו חשובים ומעודדת אותו לשתף בעניינים אישיים ולחשוף חלקים רגישים באישיותו (קסטרו, 2015). נוסף על כך, כשאדם מדבר וזוכה להקשבה, הוא מבין טוב יותר את עצמו, מגבש את דעתו ומגיע לתובנות חדשות (קסטרו, 2015; מרגלית, 2024).

הקשבה מיטבית אמנם דורשת מאמץ, ויתור ותשומת לב מלאה, אך היא מעניקה לדובר תחושת ערך ומסייעת לו להכיר את עצמו.

ביבליוגרפיה

מרגלית, ל' (מאי, 2024). תשכחו ממה שידעתם: זה המפתח הכי חשוב להשפעה ושכנוע. **מעריב**. אוחזר מ־maariv.co.il.
קסטרו, ד' (ספטמבר, 2015). הקשבה בעולם של דיבור. **אלכסון**. אוחזר מ־alaxon.co.il.

חלק שני – לשון

שאלה 6

- בארבעה במאי (בְּאַרְבָּעָה)
- בְּשָׁמִי דקות וחצי; בשנת אלפיים ואחת עשרה; שבעים וחמש שניות
- בפסקה מספר שש; ארבעים ושבעה אחוז
- חמישה יתרונות; וְשְׁלוֹשׁ רמות; עֶשֶׂר המיומנויות
- פי שניים

שאלה 7

א. (1)

I. משפט מורכב: [אף על פי שהקשבה היא רכיב תקשורת חשוב] – פסוקית (תיאור) ויתור; נראה [שדווקא לה מוקדשת תשומת לב מועטה] – פסוקית נושא.
II. משפט פשוט.

III. משפט איחוי (מאוחד/מחובר): [הקשבה כמו זו שבטיפול פסיכולוגי היא הקשבה מיטבית] – איבר א;
[אך מטבע הדברים היא אינה שכיחה בשגרה] – איבר ב.
(2) לה – מושא; למוריו – לוואי; שכיחה – נשוא.

ב. בעת התנגחות של אנשים זה בזה כל ניסיון להידברות נידון לכישלון.

(אפשר גם: בזמן התנגחותם של אנשים זה בזה, כל ניסיון להידברות נידון לכישלון. / בשעת התנגחות של אנשים זה בזה...)

שאלה 8

א. I. פסוקית מושא

II. פסוקית לוואי

III. פסוקית (תיאור) סיבה

ב. II (1)

(2) [כשחוקרים בחנו את החשיבות שאנשים מייחסים לדיבור לעומת הקשבה] – פסוקית (תיאור) זמן;

[שאנשים מייחסים לדיבור לעומת הקשבה] – פסוקית לוואי (בתוך פסוקית הזמן);

[כי חשיבותו של הדיבור רבה יותר] – פסוקית נושא.

ג. (1) אדם [שמרוכז בעצמו] לא יוכל להפנות את תשומת ליבו ולהקשיב לזולתו. – פסוקית לוואי.

(2) מי שמרוכז בעצמו לא יוכל להפנות את תשומת ליבו ולהקשיב לזולתו. (או ברבים: מי שמרוכזים בעצמם

לא יוכלו להפנות את תשומת ליבם ולהקשיב לזולתם.)

(3) אם אדם מרוכז בעצמו, הוא לא יוכל להפנות את תשומת ליבו ולהקשיב לזולתו.

שאלה 9

א. (1) משפט II

(2) משפט I: כיום, בעידן הדיגיטלי, אנשים בטוחים שהם הצליחו לאמץ לעצמם מיומנות של מולטיטסקינג.

משפט III: במקרים מסוימים, כמו בעת חקירה או בראיון עבודה, המקשיב מנסה להשיג דבר מה מן הדובר.

(3) תיאור (זמן)

(4) התוצאות החיוביות של ההקשבה הן בתחומים שונים: זוגיות, גידול ילדים, עבודה, תפקידי מכירות

ונייהול ורפואה.

ב. ברוב המקרים – תיאור (זמן) [המקרים – הגרעין; ברוב – לוואי]

ההקשבה לזולת – נושא [ההקשבה – הגרעין; לזולת – לוואי]

משרתת – נושא

מטרה מיטיבה – מושא [מטרה – הגרעין; מיטיבה – לוואי]

שאלה 10

- א. (1) I. הקשבה אינה מיומנות פשוטה אלא מיומנות מורכבת הדורשת מאמץ.
II. הרווח בהקשבה אינו רק רווח אישי אלא גם עסקי.
(2) לסעיף זה אין תשובה אחת: לפי הסימון ב-(1), במשפט I החלקים הכוללים הם נשוא (מיומנות פשוטה / מיומנות מורכבת), ובמשפט II הם לוואי (אישי / עסקי – לוואים של "רווח").
(3) I – ניגוד; II – הוספה.
(4) הרווח בהקשבה הוא רווח אישי ו(גם) עסקי.
(5) הקשבה היא מתנה שאדם יכול להעניק לרעהו.
- ב. I. אנשי מכירות יוכלו למכור יותר כאשר הם יקשיבו ללקוחותיהם.
II. אין תחום עיסוק שהקשבה אינה משפרת בו את הביצועים.
III. בעקבות קריאת המאמרים נעשינו למקשיבים טובים יותר.

שאלה 11

- א. (1) I. על פי הפסיכולוג קארל רוג'רס, הקשבה היא המפתח לבניית חוויה של ביטחון למטופל.
תרומתו: מציין את מקור הדברים – מביא את הדברים בשם אומרים / מבסס את הטענה על דברי מומחה.
II. יש כמובן סיבות טובות לעניין הרב של אנשים בדיבור לעומת הקשבה.
תרומתו: מבטא החלטיות / ודאות של הכותב – מציג את הטענה כמובנת מאליה ומקובלת על הכול.
(2) הפסיכולוג קארל רוג'רס טוען כי הקשבה היא המפתח לבניית חוויה של ביטחון למטופל.
(אפשר גם: אומר / מציין / קובע / סבור / חושב ש...)
- ב. קארל רוג'רס, אחד מן הפסיכולוגים הבולטים במאה ה-20, הדגיש את חשיבות ההקשבה הפעילה כאמצעי לשיפור הקשר הבין-אישי וההעצמה האישית. לדבריו, הקשבה אמיתית מאפשרת לאנשים להביע את רגשותיהם בכנות ובלי חשש משיפוטיות. לפניכם אחד מציטוטיו המפורסמים בנושא זה: "כשמישהו שומע אותך בלי לשפוט אותך, בלי לנסות לקבל עליו אחריות למעשיך ובלי לנסות לשנות אותך, זו הרגשה פשוט נהדרת".

שאלה 12

הפועל	השורש	הבניין
הוֹכֵנוּ	ב-ו-ן (ב-י-ן)	הופעל
הֶאֱזְרוּ	א-ז-ר	נפעל
לָוֵדָא	ו-ד-א	פיעל
נוֹכְחִים	נ-כ-ח	קל (פעל)
תִּזְדָּהוּ	ז-ה-י (ז-ה-ה)	התפעל
מְטִים	נ-ט-י (נ-ט-ה)	הפעיל
הִקְצוּ	ק-צ-י (ק-צ-ה)	הפעיל

ב. ציווי

ג. (1) נְתוּנִים, מִתְנָה, לְתַת

(2) נ-ת-ן

שאלה 13

א. (1) מְחוּשִׁים – ח-ו-ש; חוֹשְׁשִׁים – ח-ש-ש; חִישָׁה – ח-ו-ש; נְחוּשׁ – נ-ח-ש; לְהַחִישׁ – ח-ו-ש

(2) שם פעולה: חִישָׁה, הבניין: קל (פעל)

שם פעולה: נִחוּשׁ, הבניין: פיעל

ב. • התלמיד נחוש בדעתו – הנו"ן שורשית (שורש נ-ח-ש).

• נחוש אכזבה – הנו"ן היא תחילית (מוספית) לציון גוף ראשון רבים ("אנחנו") בזמן עתיד (שורש ח-ו-ש).

ג. • מחמאה – להחמיא

• מחאת המונים – למחות

• מחיאת כף – למחוא

שאלה 14

- א. (1) הקשבה – הקטלה; הבט – הקטל; הסחות – הקטלה (ברבים: הקטלות)
 (2) הפעיל
 (3) לא. התנגחות – במשקל התקטלות (שם הפעולה של התפעל), ואילו הדברות – במשקל הקטלות (שם הפעולה של נפעל).
 (4) קטלון – ניסיון (או: כישלון); תקטלת – תקשורת
 ב. לבטא – ביטוי; להכיר – ניכור; להשתנות – שינוי
 ג. • הילד משיב בהומור על השאלה.
 • המרתי את הפועל הפעיל בפועל סביל.

שאלה 15

- א. (1) שם תואר
 (2) אהודים – אהודים; מוקלים – מכילים

ב.

צורת הבינוני	חלק הדיבור	הבניין
מיטיבה	שם תואר	הפעיל
דובר	שם עצם	קל (פעל)
מאפשר	פועל	פיעל
ראוי	שם תואר	קל (פעל)
מקטעים	שם תואר	פועל

- ג. (1) מורים, מזכירה
 (2) המילה: מנהלן, דרך התצורה שלה: בסיס וצורן סופי

שאלה 16

א. (1) א-ז-כ-ר

(2) פיעל

ב. (1) מזון

(2) קטול

ג. (1) שעון

(2) בסיס וצורן סופי

ד. (יש לבחור שלוש מן הארבע.)

• מְקַלְפֹן – בסיס וצורן סופי: הבסיס "מְקַלֵּף" (שמשקלו מְקַטֵּל מציין מכשירים) + הצורן יֹן המציין הקטנה – מקלף קטן.

או: הלחם בסיסים – "מְקַלֵּף" + "מְלַפֵּן" (מכשיר לקילוף מלפפונים).

• פְּרָסָת – שורש ומשקל: השורש כ-ר-ס (כמו במילה "כרס") במשקל קְטָלָת, משקל המציין מחלות (כמו דְּלָקָת, שְׁפָעָת) – "מחלה של כרס" מרוב אכילה.

• מְנַפְּחָה – שורש ומשקל: השורש נ-פ-ח (כמו בפועל "לנפח") במשקל מְקַטְלָה, משקל המציין מכשירים (כמו מְבַרְגָּה, מְגַרְפָּה) – מכשיר לניפוח (משאבה).

• מְשֻׁרָקָאִי – בסיס וצורן סופי: הבסיס "משרוקית" + הצורן יֵאִי המציין בעל מקצוע (כמו עֲתוּנָאִי, חֲשֵׁמְלָאִי) – מי שתפקידו לשרוק במשרוקית (שופט).

כל הבגרויות בלשון עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/bagrut/lashon